

Ensi maistiaisten perusteella uusin, Japanissa tehtävä Muumi-animaatiosarja on kohtuullisen onnistunut. Tokion pienimmällä kaupallisella tv-kanavalla Tokyo 12:lla huhtikuun alusta pyörinyt Iloinen muumiperhe -niminen sarja (Tanoshii Muumin ikka) on osoittautunut niin menestyksekkääksi tuotteeksi, että siitä on päätetty tehdä 52 uutta jaksoa entisten jatkoksi. Ensimmäisistä 52 jaksosta valmiina on neljäntoista.

Suomessa tämä kaikkiaan neljäs Tove Janssonin Muumeihin perustuva tv-sarja alkaa maaliskuussa, sunnuntai-illan animaatiopaikalla klo 19.

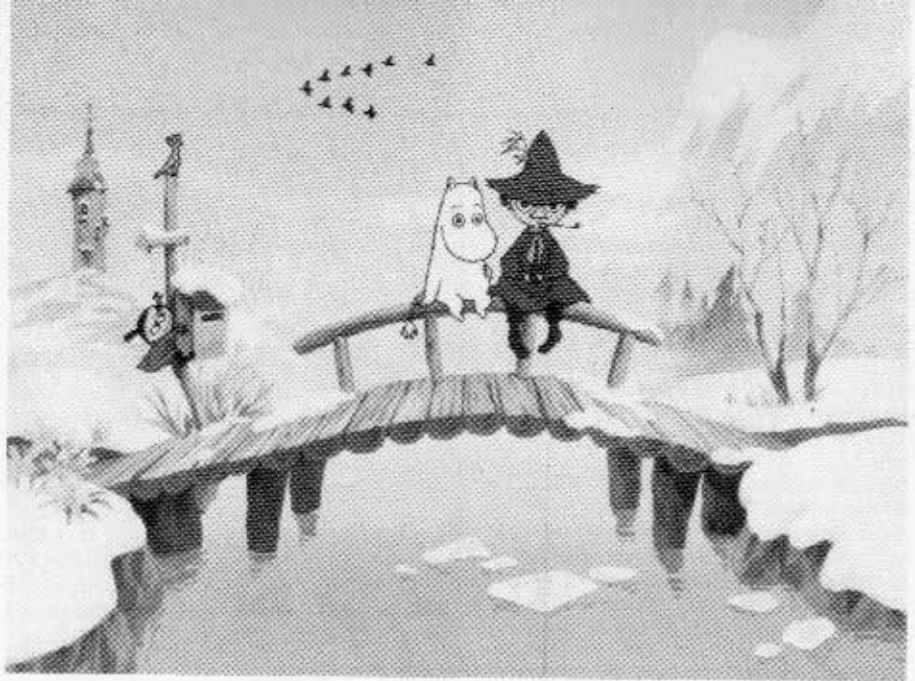
Edellinen japanilainen piirrosversiohan ei koskaan edes tullut Suomeen, koska Janssonit kielsivät sen levittämisen Japanin ulkopuolelle. Enemmän tai vähemmän epäonnistuneita olivat myös puolalainen nukkeanimaatio sekä ruotsalainen teatteriversio.

Uusimman sarjan lähihistoria ulottuu vain vähän yli vuoden taakse. Tuolloin suomalaisen Dennis Livsonin Hollannissa toimiva Telecable-yhtiö solmi sopimuksen Tove ja Lars Janssoninsekä heidän edustajansa Bullsin kanssa. Livsonin mielessä Muumit olivat olleet jo siitä asti, kun hänen aiemmalla työnantajallaan MTV:ssä pyöri mainittu puolalaissarja.

Janssonit ovat suhtautuneet lukuisiin tv-tarjouksiin pitkään kielteisesti, mutta kun Livson esitteli valmiit hahmot, Janssonit pitivät niitä hyvinä.

Livsonin suomalaisuus oli Lars Janssonin mukaan toinen vaikuttaja siihen, että he lopulta suostuivat sarjan tekoon. Kolmas syy on se, että Lars Jansson saa jatkuvasti jaksoiden käsikirjoitukset hyväksyttäväkseen.

Dennis Livson lähti MTV:stä 1975, minkä jälkeen hänet muistetaan mm. Suomen ensimmäisen kolmoiselokuvateatterin Studion perustajana ja Helsinki-Television maksu-tv-toiminnan taustavoimena. Ulkomailla hän on vaikuttanut viimeiset kymmenen vuotta, ja nyt hän on yhdessä englantilaisen WH Smith-televison kanssa Media Holdings

Animaationruutu Muumia Japanista.

Sadan miljoonan Muumit

PETRI KEMPPINEN

Benelux -holding-yhtiön pääomistaja. Sen hallussa on Telecablen lisäksi mm. pari maksu-tv-kanavaa.

Telecable tekee Japanissa valtavirrasta poikkeavia "pehmeitä" animaatioita. Sen tuotannossa on Muumien ohella muitakin sarjakuvatuotteita, mm. Dupan filosofis-herttaiseen koirasarjakuvaan *Cubitus* perustuva animaatio sekä TV2:ssa pyörivä ankkasarja *Alfred J. Kwak*.

Muumi-sarjaa pilittää Telecablen Tokion-studiossa käsikirjoittaja **Akira Miyasakin** ja ohjaaja **Hiroshi Saiton** johdolla neljäntoista jaksoa, osa käsikirjoitus-, osa storyboard- ja osa viimeistelyvaiheessa. Myös kokopitkän, *Muumipeikko ja pyrstötähti* -kirjaan perustuvan piirretyn elokuvan käsikirjoitus on miltei valmis, ja fiilisin on määrä tulla ensi-iltaan Japanissa kesällä, kertoi Suomessa loka-kuussa pikavierailulla käynyt **Shigi Nonaka**, joka on Telecablen japanilaisen tuottajayhtiön Telescreenin yhteistuotantojen varajohtaja.

Shigi Nonaka vieraili Suomessa jo neljännen kerran vuoden aikana. Suomessa ovat käyneet myös sarjan käsikirjoittaja ja ohjaaja.

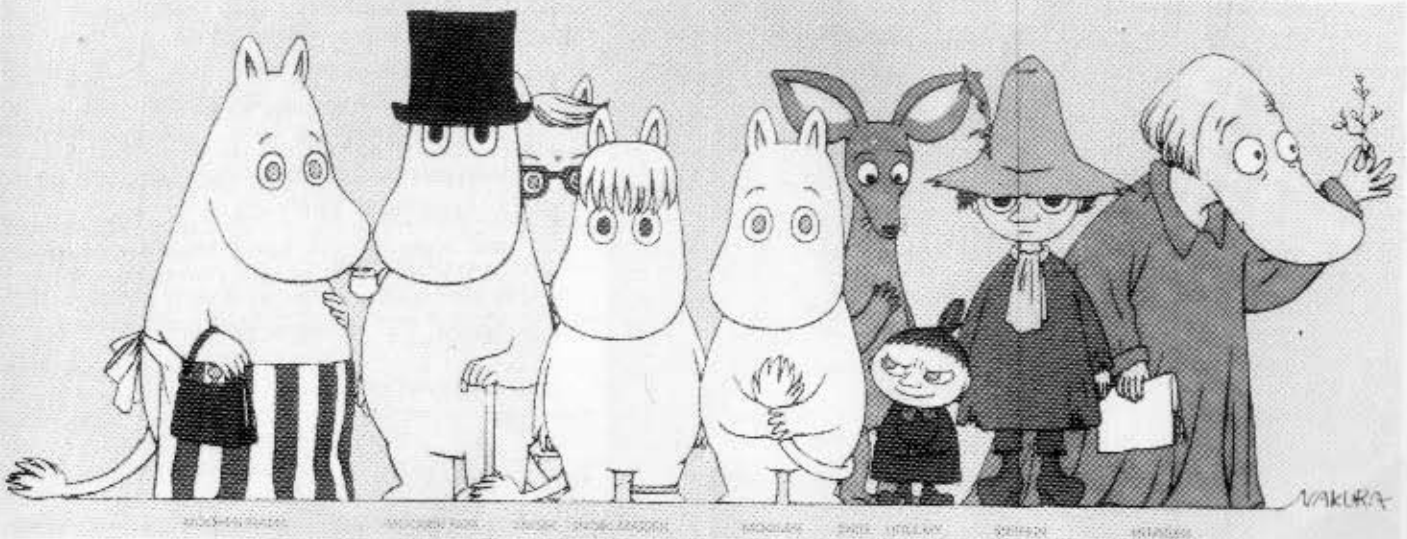
Ryhmä on tutustunut muun muassa Tampereen Muumilaakson rekvisiittaan, jotta tv-sarjasta tulisi mahdollisimman oikeahenkisenä.

Janssonit puolestaan kävivät keväällä Tuusulaan Pietilän kanssa Japanissa pr-matkalla, ja keskustelivat studion työntekijöiden kanssa Muumiperheen luonteista.

Miltä tämä suurtuotanto sitten näyttää? Ainakin ensi jaksosta henkii Janssonien huolenpito ja japanilaisyhtiön halu tehdä sarja hyvin. Sarja ei ole kulumikasta ja kiivasta japanilaisanimaatiota, vaan sitä voisi sanoa tunnelmalliseksi ja yllättävänkin verkkaiseksi.

Kuvia on 22-minutista jaksosta kohti 10 000-15 000, Shigi Nonakan mukaan noin kaksi kertaa enemmän kuin japanilaisanimaatiossa keskimäärin.

Sarja alkaa *Taikurin hattu*-kirjan alusta, kun Muumipeikko herää talven jälkeen. Japanilaiset äänet ovat tarkkaan mietittyjä, mutta englanninkielisen version – jolla sarjaa maailmalla kaupataan – äänistä "aidoilta" kuulostavat vain Muumipeikko ja Pikku Myy. Nuuskamuikkusen vaeltajaluonteen tuottajat ovat käsittäneet venyttävän cowboy-äänien arvoiseksi.

Noin puolet ensimmäisestä 52 jaksosta perustuu suoraan Muumikirjoihin ja -sarjakuvastrippeihin. Sarjakuvia on tosin voitu käyttää vähemmän kuin suunniteltiin, koska niiden toiminta on lyhytkestoisista. Yleisradio on tehnyt sopimuksen kaikista 52 osasta.

Jansson sanoo, että alussa myös häntä epäilytti sarjan valtavan nopea tuotantovauhti. Shigi Nonaka puolestaan vain huomauttaa, että "meillä Japanissa on tapana tehdä asiat sillä tavalla". Hän ihmettelee, miten paljon aikaa Euroopassa ja Amerikassa tuhrataan animaatioiden tekoon. Kyse on tietysti rahasta; Muumienkin budjetti on noin 100 miljoonaa markkaa.

Myös Yleisradiossa, joka on mukana sarjan yhteistuotannossa tiittävästi noin viidellä miljoonalla markalla ja omistaa sarjan pohjoismaiset levitysoikeudet, suhtaudutaan sarjaan huolella. Se tulee televisioon kunnolla dubattuna, mikä tarkoittaa "riittävän monien" oikeiden näyttelijöiden käyttämistä Muumi-perheen ääninä.

Japanissa Muumit ovat muutenkin suosittuja, mutta tv-sarja on lisännyt kaikenlaisen Muumimateriaalin kysyntää. Muumeja löytyy paitsi pehmoleluina ja nukkeina, myös värityspapereista, kirjepapereista ja puhelinkorttien kuvista. Vähän alle puolet sarjan tuotosta tuleeikin oheistuotteista, toinen puoli sarjan ja elokuvan myynnistä. Sarja on myyty jo muun muassa Englantiin, Saksaan, Espanjaan, Hollantiin ja Pohjoismaihin.

Japanissa torstai-iltaisin parhaaseen katselu-aikaan lähetettävä sarja kerää noin 13 prosentin yleisön. Se ei ole vähän maassa, jonka tv-kanavilla pyörii viikon aikana noin 70 eri animaatioarjaa.

Tove Jansson suosituin nuorisokirjallisuuden tutkimuskohde

Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutti on julkaissut teoksen, johon on luetteloitu vuoden 1945 jälkeen tehdyt lasten- tai nuortenkirjallisuutta käsittelevät opinnäytetyöt. Teoksen mukaan Suomen korkeakouluissa ja yliopistoissa on tehty 474 aihetta käsittelevää tutkimusta, joista yli 90 prosenttia on graduja tai sivulaudaturtöitä.

Teoksessa opinnäytetyöt on luetteloitu aiheittain ja kaikista uudemmissa töistä on mukana tiivistelmä. Suosituimpia aiheita ovat tutkijoille olleet yksittäiset kirjailijat: kirjailijoista suosituin on ollut **Tove Jansson**, jonka tuotannosta on tehty 24 tutkielmaa. Janssonin sarjakuvista on teoksen mukaan tehty vain kaksi tutkimusta, jotka molemmat käsittelevät Muumi-sarjojen kieltä.

Sarjakuvatutkimuksia kirjaan on löytynyt vain 17, eikä valmisteilla olevien tutkimusten luettelokaan sisällä suuria yllätyksiä. Vanhin teoksessa ilmoitettu sarjakuvatutkimus on **Heikki Kaukorannan** pro gradu -työ *Sarjakuvan esteettisen tutkimuksen ongelmia* vuodelta 1969. Tutkimusten aiheet vaihtelevat peruskoululaisten lukotutumusten kartoittamisesta sarjakuvien kääntämisen ongelmien.

Tove Jansson, Niiskunetti

Tätä Elina Koivusen kokoamaa teosta voi tilata Suomen Nuorisokirjallisuuden Instituutista 170 markalla osoitteesta Puutarhakatu 2, 33100 Tampere. Puhelimitse voi tiedustella numerosta 931-121923.